ורבי יהודה. דאמר יחיד נמי מקריב חובות בגדולה אמר לך כי כתיב הישר דממעטו יחיד מהקרבת חובות אבעייני כתיב [ג]: **אלא לרבי יהודה הא כתיב איש.** ומי לא למעוטי אף מבמה גדולה אתא למה לי דכתיב איש ונכתוב כל הישר בעייני וכיון דבעייני היינו [ד] קטנה פשיטא דאיש הוא דמימעטו דהא לבור לא מקרבי בה: **להכשיר את הזר.** לעבודת במה: **זר מוזרק הכהן נפקא לן.** לקמן בפירקין דכתיב (ויקרא ז) וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד כהן בבמה אלא אפי' זר ואפי' עבד הכי דרים ליה בתורת כהנים [ה]: **חמשים היינו תנא קמא.** רבנן בתרתי היינו רבנן קמאי דהא אינהו נמי הכי אמרי דיחיד לא קרבו אלא עולות ושלמים ולבור קרבי [נמי חובות] דהא מאיש נפקא להו מיעוטא [ו]: **קרבו נסכים במדבר איכא בינייהו.** לרבנן קמאי לא קרבו נסכים במדבר ועולה ושלמים גרידא בלא נסכים קא [ז] גמרי דקרבי בבמה דבמדבר לא קרבי דכי [ח] תבאו דפרשת נסכים (במדבר טו) להטעינה נסכים במשכן שילה אתא לאחר ירושה וישיבה כדאמרן בהשותו (לעיל קיח.). ורבנן בתרתי לטפויי אתו [ט] מדתנן משנה יתירא כל שהלבור מקריבין בהאהל מועד שבמדבר מקריבין בגלגל למה להו למיתני הא רבי יהודה נמי בלבור כוותייהו קאמר והכי איבעי להו למימר כאן וכאן לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים אלא לטפויי אדרבנן קמאי אתו ואמרי כל שהלבור לריכין להקריב [י] מקריבין [יא] בהאהל מועד שבמדבר מקריבין בהאהל מועד שבגלגל ולטפויי נסכים אתו ולמימר דקרבו במדבר לבור וליחיד וכן בגלגל [כ] לשתי [יב] הבמות ולמאן [ב] דאית ליה קרבו במדבר אית ליה דקרבו בבמת יחיד בגלגל דכי תבאו לא אתא אלא להטעינה נסכים לבמה קטנה דהא בגדולה כבר היו קריבין: **פשיטא.** דבעו למיעבד פסח: **ערל.** שנטמא במת מקבל הזאה וטהור מטומאת מת ליגע בקדשים וליף מהכא דכתיב (יהושע ה) ויעשו את הפסח בגלגל דמשמע שעשאוהו כהלכתו במילה בטהרה [יא] ורובן ערלים היו במדבר דכתיב (שם) לא מלו ואמרינן ביבמות [עא.]: בעשרה בניסן שעברו את הירדן לא מהול משום חולשא דאורחא אלא בחד סרי הוא דמהול ואשתכח דטמאי מתים שהיו [יב] בהם שהרי רובן טמאי מתים היו שמתו אבותיהם כל ארבעים שנה במדבר ונטמאו בהם ואם לא קבלו הזאה ונטהרו בערלותן אין להם שהות להזות משמלו דהא צריך להפרים [יג] שלשה ימים בין הזאה להזאה רביעי חמישי ושני וכאן אי לא הזו עד יום אחד עשר בניסן הזאה ראשונה לאחר שמלו תו לא מטי זמן הזאה שניה עד יום חמשה עשר וביבמות איתיה להא דרבי יוחנן בפרק הערל (דף עא.): **ופסרגם** [יד] **מתניתך.** דקתני חובות הקבוע להם זמן קרבו בגדולה: **בעולה.** כגון עולות של תמידין ומוספין [טו] לבור קרבו בה [אבל] חטאות הקבוע להם זמן כגון שעירי הרגלים של לבור לא קרבו בה: **דאי בחטאת.** דאי חובות הקבוע להם זמן בחטאת נמי קאמר: **חטאת נדבה מי איכא.** ליקרב כיולא בה בקטנה ועל כרחיך מתניתין [טו] קמ"ל דלא קרבו לר"ש בגדולה לבד מפסחים אלא חובות שיש כיולא בהן נדבה מדקתני אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן ואי ס"ד כל חובות הקבוע להם זמן קאמר פסחים דקתני למה לי הכי הוה ליה למימר אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא חובות הקבוע להם זמן והוו להו פסחים בכלל אלא ה"ק אלא פסחים שקרבו בגדולה ולא קרבו בקטנה כלל ושאר דברים שקרבו כאן וכאן אין חילוק בהן אלא שבזו לא קרבו אלא נדבות ובזו קרבו אף חובות הקבוע להם זמן: **וגוקמה נמי במנחה.** דמשכחת לה כאן [טו] מנחת נדבה בקטנה ובגדולה עודפת מנחת חביתין שהיא חובות [טח] הקבוע להן זמן בכל יום: **קא סבר רב אחא בר אהבה אין מנחה בבמה.** דזבחים כתיב [יט] ובשלמי לבור דעלרת ליכא לאוקמה משום דשלמי במה קטנה לא דמי להו שאלו קדשי קדשים ואלו קדשים קלים: **מנה"מ.** דבית אבנים למטן וריעות לגג: **ויטש משכן שילה אהל שכן באדם** [כא]: **השמר לך.** משתבאו אל המנוחה קאי קרא: ולו

ותתרגם מתניתך בעולה. פירוש כגון עולות תמידין ומוספין שיש כיולא בהם נדבות אבל חטאות הלבור כגון שעירי הרגלים אע"ג דקבוע להם זמן לא קרבו והא מילתא דייק לה מדקתני פסחים לריתני קבוע להם זמן ותו לא והוו להו פסחים בכלל אלא על כרחך מתניתין קמ"ל דלא קרבו לרבי שמעון בגדולה לבד מפסחים אלא [ל] שיש כיולא בהם בבמה [לא] והכי קאמר אלא פסחים שקרבו בגדולה לא [לב] קרבו בקטנה כלל ושאר דברים שקרבו כאן וכאן אין חילוק בהם אלא שבזה לא הקריבו אלא נדבות ובזה קרבו חובות הקבוע להם זמן כדפירש בקונטרס והכי נמי הוה מלי למידק אבריתא דלעיל דקאמר ר"ש אף לבור לא הקריבו כו' [לג] ומי משום דלא איירי התם רבי שמעון בחילוק שבין במה גדולה לבמה קטנה כדאיירי הכא מ"מ על [לד] חנם הזכיר פסחים דהא הוו בכלל חובות הקבוע להם זמן ותימה מנא ליה לר' שמעון הא מילתא דחטאת דקבוע להם זמן לא קרב דהא לעיל מפרשינן טעמא דרבי שמעון דיליף מפסח דפסח נמי אין כיולא בו נדבה ומי הוה מפרשינן כן [לה] דפסח חשיב כיולא בו נדבה משום דהוי קדשים קלים כעין שלמים הוה ניחא אבל בקונטרס לא פירש כן וע"ק היכי דייק מדקתני פסחים דלמא הא דקתני פסחים משום דעיקר טעמא מפסח יליף וכן בפ"ק דמגילה (דף ט:) תני פסחים לחוד ופריך בגמרא פסחים ותו לא אלא כעין פסחים ע"כ מה שהזכיר פסחים טפי מאינך משום דכולהו מפסח ילפינן לכן נראה לפרש דקא אמר תתרגם מתניתך בעולה היינו משום דכיון דמפסח יליף אית לן למימר מה פסח שקבוע לו זמן ושנו בלבור כביחיד בשעת היתר הבמות לבור בפסח ראשון ויחיד בפסח שני כדאמרי' פסחים (דף סז.) אינ נדחה ואין לבור נדחין אף כל שקבוע להם זמן ושנו בלבור כביחיד בשעת היתר הבמות דהיינו עולות שישנן בלבור בתמידין ומוספין וביחיד בנדבה אבל חטאת לא משכחת ביחיד בשעת היתר הבמות דאפילו בבמה גדולה לא קרבו חובות דיחיד לרבי שמעון דלר"מ ורבנן והכי פירושו דשמעתא ותתרגם מתניתך בעולה דאיכא עולת נדבה ונדבות דיחיד קרבו והוי דומיא דפסח דאי בחטאת חטאת נדבה מי איכא דמשכחת ביה חטאת ביחיד דאיכא לא קרבו לא עולות ולא חטאות ופריך ונוקמה במנחה דאיכא חביתים ומשני אין מנחה בבמה וא"ת ונוקמה בשלמים כגון כבשי עלרת דהא איכא לו] ביה שלמי נדבה וי"ל כדפרש"י דכבשי עלרת קק"ד נינהו ושלמי יחיד קדשים קלים ולא משכחת כיולא בהן ביחיד [י]:

[א] ורבי יהודה אמר לך כי כתיב הישר (בעייניו) [ב] הוא דכתיב אבל בבמה גדולה אפילו חובות נמי ליקרוב אלא הא כתיב איש לאו למימרא דאיש ישרות הוא דליקרוב הא חובות לא ליקרוב כי כתיב איש להכשיר את הזר זר [1]מוזרק הכהן את הדם על מזבח ה' נפקא מהו דתימא לריבעי קדוש בכורות כמעיקרא קא משמע לן. חכמים היינו תנא קמא אמר רב פפא [ג]קרבו נסכים במדבר איכא בינייהו: אמר מר רבי שמעון אומר וכו': מ"ט דרבי שמעון דכתיב [2]ויעשו [ד] בני ישראל את הפסח בגלגל פשיטא אלא [ה] הא קמ"ל דחובות כעין פסח הוא דקרב הא לאו כעין פסח לא קרב ואידך מיבעי ליה לכדרבי יוחנן [ו]דא"ר יוחנן משום רבי בנאה [א]ערל מקבל הזאה תני תנא קמיה דרב אדא בר אהבה [ז]אין בין במה גדולה לבמה קטנה [ב]אלא פסח [ח] וחובות הקבוע להן זמן [ח] (א"ל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנא ליה א"ל אסמייה) א"ל תתרגם מתניתך בעולת חובה דאיכא עולת נדבה דאי [ט] חטאת יחיד הוא חובות דקביע ליה זמן מי איכא ולוקמה במנחת חובה דהא איכא חביתין קא סבר [י]אין מנחה בבמה: באו לשילה וכו': מנא הני מילי א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [י]כתוב אחד אומר [3]ותביאהו בית ה' שילה [יא] וכתוב אחד אומר [4]ויטש (את) משכן שילה [יב] אהל שכן באדם וכתיב [5]וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר הא כיצד [ג]לא היתה שם תקרה אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן [יג] והיא היתה מנוחה: קדשי קדשים: מנא הני מילי [יד] א"ר אושעיא דאמר קרא [6]השמר לך פן תעלה עולותיך [יט]בכל מקום אשר (אתה) תראה בכל מקום אשר [יא] תראה אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה אימא בכל מקום שאתה רואה אי אתה מעלה אבל אתה זובח בכל מקום שתראה [יא] א"ר ינאי אמר קרא [7]שם תעלה ושם תעשה רבי אבדימי בר חסא [יב] אמר אמר קרא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קרבו נסכים וכו' כל שהלבור לריכין להקריב באהל מועד כל"ל ותיכף מקריבין נמקק: (ב) **בא"ד** וכן בגלגל בשעת הכמות:

שינויי נוסחאות

א] ל"ל אבעייני (הגרי"ב, ב"ש, וכ"ה בכי"ר ובר"ש"ר). ל"ל כי כתיב הישר בעינו בבמה קטנה הוא דכתיב (כי"מ וצ"): ב] בקרא כתיב ויחנו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח (הגרי"ב, וכ"ה בכי"צ): ג] אלא לאו הא קמ"ל (*ש"מ): ד] ל"ל פסחים (*ש"מ): ה] הכה"ו מוחק המיות שבסוגריים, וכ"ל גרסת רש"י ותוס'. וכל"ק הכיל גירסת ספרים ישנים א"ל דאמר לך מני ר"ש דאמר אף צבור לא הקריבו אלא פסחים וחובות הקבוע להן זמן א"ל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנ"ל [פי' מדקתני "לין בין" משמע דמשכחת בבמת יחיד חובות יחיד הקבוע להן זמן וקאמר דלא קרבו בבמת יחיד, ועל זה פרין ומי משכחת ביחיד חובות הקבוע להן זמן]. א"ל אסמייה [פי' אסמייה לתיבות "חובות הקבוע להן זמן" ממתניתא] א"ל לא תסמייה ותתרגם מתניתך בעולת חובה דאיכא עולת נדבה [פי' דמלינו שפיר ביחיד חובות שקבוע להן זמן כגון בעולת רלוים. אבל בחטאת לא מלינו ביחיד דקבוע ליה זמן] דאי בחטאת חובה יחיד דקבוע ליה זמן מי איכא וכו'. ודאי דפריך אמ"כ ממנתא חביתין פי' בקר"ל משום דהוי חובה ליחיד הוא הכה"ג וקבוע לה זמן. ועע"ש בדבריו ובפ"מ ושאר מפרשים. וגי' כי"ל ומכ"ר א"ל דאמר לך מני ר' שמעון היא דאמר אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים וחובות הקבוע להן זמן תתרגם מתניתך בעולה דאיכא עולת נדבה [בכי"ל דאיכא הא והא] דאי בחטאת חטאת נדבה מי איכא דלוקמה נמי במנחה דהא איכא חביתין כו'. ומתפרשא כפירש"י ותוס': ו] כ"ל דאי חטאת חטאת נדבה מי איכא (*גליון). וכן נוס' רש"י ועי' בחות שלפנ"ז: ז] בש"מ נוסף אלמא בית הוא. וכ"ה בכי"ר ובילקוט [וכ"ה בכי"מ וכ' אך בגיגוס קלת]: ח] בכתה"י וש"מ נוסף אלמא אהל הוא. והמיגוס שאמ"כ עד הא כיצד, ממקן הש"מ וכן ליתא בכי"ל ובילקוט: ט] מלמעלן: קדשים קלים [בכי"ל וכ' ומעשר שני] בכל הרואה: מנא הני מילי כל"ל, והשאר נמחק (*ש"מ): י] בכתה"י וש"מ נוסף א"ר אלעזר: יא] ל"ל שאתה רואה (*ש"מ): יב] ל"ל חמא (*ש"מ): יג] בכתה"י וש"מ נוסף אבמה קטנה שהיא לפניו בכל אשר יבחר. אבל בגדולה אף היחיד מקריב חובות: יד] היינו במה קטנה (ש"מ): טו] בכתה"י וכ"ש נוסף ואשכחן בהדיא דעשו פסחים בגלגל: טז] קאמרי דקרבי בבמה גדולה כל"ל (צ"ק, כי"פ): יז] ל"ל וקרא דכי תבואו (כי"י): יח] הכ"ק מוחק תיבת מקריבין. וכ"ה בכי"פ. ובש"מ גרים ליה, ולהלן גרים ומקריבין. וכ"ה בכי"י: יט] בשתי (כתה"י, ד"ו וצ"ק): כ] ל"ל דלמאן (*ב"ש):

כא] ובטהרה (כי"י וד"ו): כב] ל"ל היו (צ"ק): כג] כ"ל להפריש בין הזאה ג' לזאה ז' רביעי וכו': כד] ל"ל תתרגם (*ש"מ). ועי' בחות ה: כה] ל"ל ומוספי (*ב"ש): כו] תיבת מתניתין נמחק (ש"מ): כז] כאן וכאן כל"ל (*ש"מ): כח] חובה הקבוע לה (כי"י): כט] כ"ל הוסיף ש"מ דאיקרי אהל: ל] אלא חובות שיש (ב"ש): לא] ל"ל נדבה (באה"מ): לב] ל"ל ולא (כי"ב): לג] כו' אע"ג דלא איירי התם כו' כל"ל (צ"ק): לד] ל"ל לא על חנם (ב"ש וח"נ): לה] תיבת כן נמחק (ב"ש): לו] ל"ל ביחיד [ותיבת ביה נמחק] (ב"ש). כ"ל כיוצא בו (ח"נ):

כח א מיי' פי"ל מהלכות פרה אדומה הלכה ג: ב מיי' פ"ל מהלכות קרבן פסח הלכה ג:

כט ג מיי' פ"ל מהלכות בית המקדש הלכה ב:

תורה אור השלם

1. וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ויקרא יז, ו
2. וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ: יהושע ה, י
3. וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ בַּאֲשֶׁר גְּמֻלֹתוֹ בַּפָּרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵית יְהוָה שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר: ש"א א, כד
4. וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלוֹ אֹהֶל שָׁכַן בָּאָדָם: תהלים עח, ס
5. וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסֶּלַע וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם: תהלים עח, טז
6. הַשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: דברים יב, יג
7. כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָּ: דברים יב, יד

מוסף רש"י

קרבו נסכים במדבר. בשאהל מועד שבמדבר כל אלבעים שנה (לעיל קיא.) **ערל מקבל הזאה.** ערל ישראל שנטמא במת, מקבל הזאה ליטהר מטומאתו וכשימול אינו לריך לחזור ולהזות ולחזות בקדשים ולא אמרינן הזאת ערלות לא שמה הזאה (יבמות עא:) אין בין במה גדולה. אין הפרש בשעת היתר הבמות בין במה גדולה, זה מזבח של משה בעודו בנוב וגבעון, **לבמה קטנה.** מזבח של יחיד שכל יחיד ויחיד עושה במה לעצמו (מגילה ט:) **אין מנחה בבמה.** חזבחו זבחי שלמים לה' אותם, ואוקימנן לעיל (דף קו:) להאי קרא בקדשים שהקדישן בשעת היתר במות, ומתיב אותם מיעוטא, אלמא זבחים הוא דהוו נהגי בהו ולא מנחות (לקמן קיט:):

ליקוטים

אבל אתה אוכל במקום שאתה רואה. פי' ולא מיירי אלא בשילה, דאי בירושלם לפנים מן החומה ובנוב ובגבעון בכל ערי ישראל ובגלגל בכל מקום ובמדבר במחנה ישראל, אלא ודאי על שילה קאמר. (פסקי רי"ד)